

Na osnovu članova 27. i 129. Zakona o visokom obrazovanju Hercegovačko-neretvanskog kantona („Službene novine HNK“, broj: 04/12), ministar obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona, **d o n o s i**

**PRAVILNIK O
AKREDITACIJI
VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA I STUDIJSKIH PROGRAMA**

I - OPĆE ODREDBE

Član 1.
(predmet)

Pravilnikom o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa u Hercegovačko-neretvanskom kantonu (u daljnjem tekstu: Pravilnik) preciznije se uređuje postupak institucionalne akreditacije i akreditacije studijskih programa, te postupak primjene principa, standarda i kriterija u skladu sa kojima se provodi postupak akreditacije, prava i obveze subjekata u postupku provođenja akreditacije, predakreditacijske i naknadne aktivnosti, formiranje i postupanje komisije stručnjaka i druga relevantna pitanja.

Član 2.
(značenje izraza)

(1) Akreditacija visokoškolskih ustanova i akreditacija studijskih programa (u daljnjem tekstu: akreditacija) je rješenje o ispunjenosti kriterija za akreditaciju koje propisuje Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (u daljnjem tekstu: Agencija), a koje nakon provedene nezavisne vanjske ocjene kvaliteta i preporuke Agencije, donosi ministar obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona.

(2) Licenciranje predstavlja proces provjere ispunjenosti uslova za osnivanje i rad visokoškolske ustanove radi dodjele dozvole (licence) za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja.

(3) Visokoškolska ustanova je ustanova koja se bavi djelatnošću visokog obrazovanja u skladu sa zakonom.

(4) Evropski prostor visokog obrazovanja je proklamirani cilj potpisnica Deklaracije evropskih ministara visokog obrazovanja iz Bolonje (1999.) koji vodi stvaranju jedinstvenog prostora visokog obrazovanja, koji omogućava povećanu mobilnost studenata i akademskog osoblja, jača međunarodnu konkurentnost evropskog visokog obrazovanja, te vodi uspostavljanju zajedničkog okvira i sistema uzajamno razumljivih i uporedivih diploma.

(5) Državni registar visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini je službena evidencija (pisana i elektronska) o akreditovanim visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini koje vodi Agencija.

Član 3. (Standardi i kriteriji)

(1) Standardi koji se primjenjuju u postupku akreditacije su Standardi definisani u Odluci o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 100/11, u daljnjem tekstu: Standardi).

(2) Kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova su kriteriji utvrđeni Odlukom o kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 75/10, 44/13, u daljnjem tekstu: Kriteriji).

(3) Akreditacija u Hercegovačko-neretvanskom kantonu provodi se na osnovu odredbi Okvirnog Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik BiH“, broj: 59/07 i 59/09, u daljnjem tekstu: Okvirni zakon), Zakona o visokom obrazovanju Hercegovačko-neretvanskog kantona („Službene novine HNK“, broj: 04/12, u daljnjem tekstu: Zakon o visokom obrazovanju) i u skladu sa ovim Pravilnikom.

(4) Akreditacija studijskih programa trećeg ciklusa (doktorski studij) obavljat će se po posebnim standardima i kriterijima koje će donijeti Agencija i odredbama ovog Pravilnika.

II - PRINCIPI, PRAVA I OBAVEZE

Član 4. (principi)

(1) Akreditacija visokoškolskih ustanova i studijskih programa na području Hercegovačko-neretvanskog kantona provodi se na principima Bolonjskog procesa, u skladu sa bolonjskom deklaracijom te ostalim dokumentima koji definišu taj proces i usklađena je sa dokumentom „Standardi i smjernice za osiguranje kvalitete u Evropskom prostoru visokog obrazovanja“ koji je usvojen na Konferenciji evropskih ministara obrazovanja u Bergenu 2005. godine.

(2) Akreditacija se provodi s ciljem unapređenja sistema kvaliteta na visokoškolskim ustanovama i permanentnog podizanja standarda kvaliteta visokog obrazovanja u BiH, slijedeći pozitivne prakse evropskih država i agencija učlanjenih u Evropsku asocijaciju za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (ENQA).

Član 5. (obaveza akreditacije)

Sve registrovane visokoškolske ustanove u Hercegovačko-neretvanskom kantonu imaju pravo i obavezu podnijeti zahtjev za akreditaciju u skladu sa ovim Pravilnikom i to za:

- institucionalnu akreditaciju i
- akreditaciju studijskih programa za svaki studijski program koji izvode.

Član 6.

(učesnici postupka akreditacije i njihove nadležnosti)

- (1) U postupku akreditacije učestvuju:
 - a) visokoškolska ustanova (univerzitet ili visoka škola);
 - b) Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljnjem tekstu: Ministarstvo);
 - c) Agencija i
 - d) Komisija stručnjaka (u daljnjem tekstu: Komisija).
- (2) Nadležnosti učesnika akreditacije propisane su Okvirnim zakonom, Zakonom o visokom obrazovanju i ovim Pravilnikom.
- (3) Visokoškolska ustanova odgovorna je za unutrašnji sistem kvaliteta, a u postupku akreditacije nezavisno i samostalno provodi samoevaluaciju koja rezultira samoevaluacijskim izvještajem.
- (4) Agencija je odgovorna za provođenje eksterne evaluacije, koju provodi samostalno i nezavisno od uticaja nadležnih obrazovnih vlasti i visokoškolske ustanove, a koja rezultira preporukom o akreditaciji.
- (5) Komisija je odgovorna za nezavisan pregled visokoškolske ustanove odnosno studijskog programa, a na osnovu samoevaluacijskog izvještaja i provedenih aktivnosti.
- (6) Ministarstvo je odgovorno za provođenje postupka akreditacije koji rezultira donošenjem rješenja o podnesenom zahtjevu za akreditaciju.
- (7) Postupak akreditacije u pravilu obuhvata sljedeće faze i to:
 - a) izrada izvještaja o samoevaluaciji;
 - b) podnošenje zahtjeva za akreditaciju;
 - c) imenovanje Komisije;
 - d) posjeta visokoškolskoj ustanovi;
 - e) izrada i objava izvještaja o eksternoj evaluaciji;
 - f) izdavanje rješenja o akreditaciji i
 - g) naknadne aktivnosti.

Član 7.

(predmet akreditacije)

- (1) Predmet institucionalne akreditacije je registrovana visokoškolska ustanova, a ona uključuje postupke upravljanja visokoškolskom ustanovom, procese koji se odvijaju na visokoškolskoj ustanovi, unutrašnji sistem kvaliteta na visokoškolskoj ustanovi, kapacitete, resurse i potencijale visokoškolske ustanove za promjene i provođenje reformi, u skladu sa Standardima i Kriterijima.
- (2) Predmet akreditacije studijskih programa je studijski program koji izvodi visokoškolska ustanova. Ona uključuje pregled akademskog sadržaja, ishoda učenja, te kapaciteta ustanove da provede studijski program.
- (3) Nositelj akreditacije je visokoškolska ustanova. Nositelj akreditacije ne može biti fakultet, akademija ili naučno-istraživački institut kao organizaciona jedinica, s tim da institucionalna akreditacija visokoškolske ustanove koja ima organizacione jedinice uzima u obzir njihov rad i procese koji se odvijaju na njima.

Član 8.

(prvi akreditacijski ciklus)

- (1) Prvi akreditacijski ciklus počinje stupanjem na snagu ovog Pravilnika, u okviru kojeg se provodi akreditacija svih visokoškolskih ustanova koje su registrovane na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, kao i akreditacija svih registrovanih studijskih programa u okviru visokoškolske ustanove.
- (2) Sve visokoškolske ustanove koje su registrovane na području Hercegovačko-neretvanskog kantona za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, obavezne su podnijeti zahtjev za dobivanje institucionalne akreditacije najkasnije u roku od šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Član 9.

(rok važnosti akreditacije)

- (1) Akreditacija se izdaje najduže na razdoblje od četiri (4) godine.
- (2) Šest (6) mjeseci prije isteka akreditacije visokoškolska ustanova je dužna aplicirati za obnavljanje akreditacije.

Član 10.

(rok u kojem se obavlja akreditacija)

- (1) Akreditacija se obavlja u roku od najviše šest (6) mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za akreditaciju.
- (2) Učesnici u postupku akreditacije dužni su uskladiti sve aktivnosti kako bi se ispoštovao rok iz stava (1) ovog člana.

Član 11.

(troškovi postupka akreditacije)

- (1) Troškove postupka akreditacije snosi visokoškolska ustanova.
- (2) Visokoškolska ustanova je obavezna uz podneseni zahtjev za akreditaciju dostaviti dokaz (uplatnicu) o izvršenoj uplati iznosa za potrebe provođenja akreditacije.
- (3) Odluku o troškovima provođenja postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa registrovanih na području Hercegovačko-neretvanskog kantona donosi Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona.

III – POSTUPAK AKREDITACIJE

Član 12.

(samoevaluacija)

- (1) Prije podnošenja zahtjeva za akreditaciju visokoškolska ustanova provodi samoevaluaciju koja rezultira samoevaluacijskim izvještajem.

- (2) U cilju jednoobraznosti postupka samoevaluacije na svim visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini Agencija svojim aktom propisuje obrazac samoevaluacijskog izvještaja.
- (3) Visokoškolska ustanova je dužna sačiniti izvještaj o samoevaluaciji u svemu prema obrascu iz stava (2).
- (4) Izvještaj o samoevaluaciji usvaja Senat visokoškolske ustanove.
- (5) Izvještaj o samoevaluaciji izrađuje se na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku.

Član 13.

(podnošenje zahtjeva za akreditaciju)

- (1) Visokoškolska ustanova u skladu sa odredbama ovog Pravilnika podnosi zahtjev za akreditaciju Ministarstvu.
- (2) Uz zahtjev iz stava (1) ovog člana obavezno se prilaže:
 - a) samoevaluacijski izvještaj u pisanoj i elektronskoj formi;
 - b) rješenje o upisu u registar;
 - c) odluka/akt o izboru tijela rukovođenja, odnosno punomoć ukoliko je zahtjev za akreditaciju podnijela osoba ovlaštena od strane organa rukovođenja visokoškolske ustanove;
 - d) ime i prezime, adresa prebivališta, e-mail adresa i broj telefona osobe ovlaštene za ostvarivanje komunikacije visokoškolske ustanove sa Ministarstvom, Agencijom i Komisijom stručnjaka u postupku akreditacije i
 - e) dokaz o izvršenoj uplati sredstava za provođenje postupka akreditacije.

Član 14.

(potpunost zahtjeva za akreditaciju)

- (1) Po prijemu zahtjeva Ministarstvo ocjenjuje njegovu potpunost u pogledu priložene dokumentacije i usklađenosti sa odredbama ovog Pravilnika.
- (2) Ukoliko Ministarstvo utvrdi da je podneseni zahtjev nepotpun, zaključkom će zatražiti od visokoškolske ustanove da u određenom roku podneseni zahtjev dopuni.
- (3) Ukoliko podnositelj zahtjeva u roku iz stava (2) ovog člana ne dopuni podneseni zahtjev u skladu sa zahtjevom Ministarstva, smatra se da je odustao od podnesenog zahtjeva.

Član 15.

(utvrđivanje prijedloga Komisije stručnjaka)

- (1) Nakon što utvrdi da je zahtjev za akreditaciju podnesen od strane visokoškolske ustanove potpun, Ministarstvo najkasnije u roku od trideset (30) dana utvrđuje prijedlog za imenovanje Komisije i isti sa podnesenim zahtjevom za akreditaciju, samoevaluacijskim izvještajem u pisanoj i elektronskoj verziji te važećim zakonskim i podzakonskim aktima neophodnim za provođenje postupka akreditacije dostavlja Agenciji koja je obavezna prosljediti ih Komisiji.
- (2) U Komisiju stručnjaka koji obavljaju ocjenjivanje i reviziju kvalitete (Eksterna evaluacija) mogu biti predložene samo osobe koje se nalaze na listi koju je utvrdila Agencija u skladu sa odredbama Okvirnog zakona.

- (3) Za institucionalnu akreditaciju visokoškolske ustanove kao univerziteta, Komisija stručnjaka broji najmanje pet članova i to u sljedećem sastavu:
 - a) dva člana - domaći stručnjaci - predstavnici akademske zajednice u BiH;
 - b) jedan član - međunarodni stručnjak;
 - c) jedan član - stručnjak iz privrede i prakse i
 - d) jedan član - predstavnik studenata.
- (4) Za institucionalnu akreditaciju visokoškolske ustanove kao visoke škole, Komisija broji najmanje četiri člana i to u sljedećem sastavu:
 - a) jedan član - domaći stručnjak - predstavnik akademske zajednice u BiH;
 - b) jedan član - međunarodni stručnjak;
 - c) jedan član - stručnjak iz privrede i prakse i
 - d) jedan član - predstavnik studenata.
- (5) Za akreditaciju studijskog programa Komisija broji najmanje četiri člana koji su iz oblasti iz koje je studijski program i to sljedeće strukture:
 - a) jedan član - domaći stručnjak – predstavnik akademske zajednice u BiH;
 - b) jedan član - međunarodni stručnjak;
 - c) jedan član - stručnjak iz privrede i prakse i
 - d) jedan član - predstavnik studenata.
- (6) Ukoliko ocijeni potrebnim, zbog specifičnosti visokoškolske ustanove koja je predmet akreditacije, Ministarstvo u konsultaciji sa Agencijom može predložiti i imenovanje Komisije sastavljene od većeg broja članova, vodeći računa da su zastupljene sve kategorije stručnjaka.
- (7) Zbog mogućnosti postojanja sukoba interesa i dostupnosti stručnjaka, prijedlog Ministarstva za imenovanje članova Komisije obavezno sadrži i prijedlog zamjenskih članova.
- (8) U pravilu se za obavljanje eksterne evaluacije predlažu i imenuju stručnjaci koji su prošli kroz program treninga stručnjaka koji organizuje Agencija.
- (9) Agencija nakon zaprimanja prijedloga Ministarstva iz stava (1) ovog člana, donosi rješenje o imenovanju Komisije, u roku od petnaest (15) dana od dana prijema prijedloga.
- (10) Predsjednik Komisije je u pravilu predstavnik akademske zajednice u BiH. Članovi Komisije će, na prijedlog predsjednika, između sebe izabrati sekretara Komisije, koji će biti zadužen za ostvarivanje službene komunikacije sa visokoškolskom ustanovom koja je podnijela zahtjev za akreditaciju kao i za ostvarivanje korespondencije, odnosno usklađivanje ukupnog rada Komisije i to sve do podnošenja finalnog izvještaja Agenciji.
- (11) U rješenju Agencije o imenovanju Komisije preciznije se uređuju obaveze i rokovi za njihovo izvršenje.
- (12) Agencija primjerak rješenja o imenovanju Komisije dostavlja Ministarstvu radi sklapanja i zaključivanja ugovora sa svakim članom Komisije kojim se preciznije razrađuju prava i obaveze Ministarstva, odnosno članova Komisije te rokovi za izvršenje obaveza i utvrđuje tačan iznos naknade za rad u skladu sa Odlukom Vlade HNK.
- (13) Članovi Komisije su obavezni tokom svog rada, kao i nakon podnošenja Izvještaja Komisije Agenciji, rukovoditi se odredbama zakonskih i podzakonskih propisa kojima je normiran postupak akreditacije.
- (14) Pri formiranju Komisije stručnjaka za institucionalnu akreditaciju, prema stavovima (3) i (4), preferiraju se stručnjaci koji imaju iskustva u menadžmentu u visokom obrazovanju (da su obavljali, ili obavljaju poslove rektora, prorektora ili dekana) te stručnjaci koji imaju iskustva u osiguranju kvaliteta u visokom obrazovanju.

Član 16.

(posjeta Komisije visokoškolskoj ustanovi)

(1) Članovi Komisije nakon analize dokumentacije visokoškolske ustanove razmjenjuju svoje stavove i nalaze elektronskim putem, nakon čega sekretar Komisije izrađuje program posjete visokoškolskoj ustanovi. Sekretar Komisije obavještava visokoškolsku ustanovu o programu posjeta i usuglašava s odgovornim licem detaljan raspored rada Komisije.

(2) Komisija sačinjava prijedlog izvještaja kojeg sekretar prosljeđuje visokoškolskoj ustanovi na razmatranje. Ukoliko visokoškolska ustanova utvrdi postojanje materijalnih propusta u radu Komisije koji mogu uticati na davanje mišljenja o akreditaciji, ili da je određene navode potrebno detaljnije pojasniti, dostavlja prigovor Komisiji, koja nakon razmatranja istog u roku od petnaest (15) dana sačinjava konačni Izvještaj sa mišljenjem o ishodu akreditacije i dostavlja ga Agenciji.

Član 17.

(preporuke o akreditaciji)

(1) Po okončanju postupka eksterne evaluacije, Agencija izdaje/donosi preporuku o akreditaciji na osnovu izvještaja/mišljenja Komisije i istu dostavlja Ministarstvu.

(2) Uz preporuku o akreditaciji, Agencija će Ministarstvu dostaviti i primjerak izvještaja o eksternoj evaluaciji kojeg je izradila Komisija.

Član 18.

(rješenje o akreditaciji)

(1) Ministarstvo na osnovu preporuke Agencije i izvještaja Komisije stručnjaka donosi rješenje o akreditaciji kojim utvrđuje jedan od tri sljedeća ishoda akreditacije:

- a) da je visokoškolska ustanova ili studijski program akreditovan;
- b) da je visokoškolska ustanova ili studijski program uslovno akreditovan;
- c) da visokoškolska ustanova ili studijski program nije akreditovan.

(2) Rješenje kojim se utvrđuje da je visokoškolska ustanova, odnosno studijski program akreditovan izdaje se na rok od četiri (4) godine, a rješenje kojim se utvrđuje da su visokoškolska ustanova, odnosno studijski program uslovno akreditovan se izdaje na rok od dvije (2) godine.

(3) Rješenje kojim se utvrđuje da su visokoškolska ustanova, odnosno studijski program uslovno akreditovan, obavezno sadrži preporuke i nedostatke koje je visokoškolska ustanova obavezna otkloniti u roku utvrđenim rješenjem.

(4) Rješenje o akreditaciji donosi ministar obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona.

(5) Protiv Rješenja o akreditaciji može se podnijeti žalba Vladi HNK u roku od trideset (30) dana od dana prijema rješenja, a ista se podnosi putem Ministarstva.

(6) Primjerak potpisanog rješenja o akreditaciji Ministarstvo dostavlja visokoškolskoj ustanovi i Agenciji u cilju poduzimanja i provođenja radnji i mjera propisanih Okvirnim zakonom i Zakonom o visokom obrazovanju.

IV - NAKNADNE AKTIVNOSTI

Član 19.

(uslovna akreditacija)

- (1) Visokoškolska ustanova koja je u postupku institucionalne akreditacije, ili akreditacije studijskog programa dobila uslovnu akreditaciju, obavezna je šest (6) mjeseci prije isteka roka ponovno podnijeti zahtjev za akreditaciju.
- (2) Uz zahtjev se podnose i dokazi o realizaciji odnosno postupanju u skladu sa izdatim preporukama koje su navedene u rješenju o uslovnoj akreditaciji.
- (3) Ministarstvo zahtjev sa dokazima o provedenim mjerama dostavlja Agenciji.
- (4) Postupak po zahtjevu iz stava (1) ovog člana se provodi na isti način kao i postupak koji se provodi na osnovu prvobitno podnesenog zahtjeva za akreditaciju.
- (5) Na osnovu preporuke Agencije, Ministarstvo izdaje rješenje o akreditaciji sa ishodom:
 - a) visokoškolska ustanova je akreditovana na rok od četiri (4) godine, ili
 - b) visokoškolska ustanova nije akreditovana s mogućnošću podnošenja ponovnog zahtjeva za akreditaciju nakon isteka roka od godinu dana od donošenja rješenja kojim je zahtjev odbijen.

Član 20.

(akcioni plan)

- (1) Svaka akreditovana visokoškolska ustanova, tri (3) mjeseca po prijemu rješenja o institucionalnoj akreditaciji ili akreditaciji studijskih programa, sačinjava akcioni plan za poboljšanje i unapređenje sistema kvaliteta koji obavezno objavljuje na svojoj web stranici.
- (2) Akcioni plan sadrži popis aktivnosti usklađenih s preporukama iz rješenja, a koje su sadržane u izvještaju Komisije o eksternoj evaluaciji, vremenski okvir za realizaciju tih aktivnosti, te konkretne nositelje tih aktivnosti.
- (3) Ministarstvo, samostalno ili po službenoj dužnosti, može ukinuti rješenje o institucionalnoj akreditaciji ili akreditaciji studijskog programa ako visokoškolska ustanova ne izradi akcioni plan na način i u roku utvrđenom u st. (1) i (2) ovog člana.

Član 21.

(godišnji izvještaj o napretku)

- (1) Akreditovana visokoškolska ustanova je obavezna jednom godišnje izraditi izvještaj o poduzetim aktivnostima na realizaciji akcijskog plana institucionalne akreditacije ili akreditacije studijskog programa.
- (2) Izvještaj obavezno sadrži poduzete aktivnosti, stepen realizacije, kao i obrazložena eventualna odstupanja od akcijskog plana te okolnosti zbog kojih je došlo do odstupanja.
- (3) Izvještaj se dostavlja Ministarstvu i objavljuje na web stranici visokoškolske ustanove.
- (4) Ministarstvo može ukinuti rješenje o akreditaciji za visokoškolsku ustanovu koja ne dostavi godišnji izvještaj o napretku sačinjen u skladu sa stavom (2), te ukoliko se utvrdi da visokoškolska ustanova nije poduzela aktivnosti na unapređenju kvaliteta u skladu s akcijskim planom.

Član 22.
(ponovna akreditacija)

Visokoškolska ustanova, kojoj je u skladu sa odredbama ovog Pravilnika ukinuto rješenje o akreditaciji, dužna je u roku od šest (6) mjeseci od dana preuzimanja rješenja o ukidanju akreditacije podnijeti novi zahtjev za provođenje postupka akreditacije.

V - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23.
(primjena Zakona o upravnom postupku)

- (1) Na radnje i rokove koji nisu definisani ovim Pravilnikom primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Izmjene i dopune ovog Pravilnika provode se na način i po postupku koji je važio za donošenje istog.

Član 24.
(stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom objave u „Službenim novinama Hercegovačko-neretvanskog kantona“.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanski kanton
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta

MINISTAR

Zlatko Hadžimerović

Broj: 05-01-40-799/14
Datum: 28.04.2014.